

Tilburg University

Review of the book *Geen andere goden*

Sarot, M.

Published in:
Nederlands Theologisch Tijdschrift

Publication date:
1995

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Sarot, M. (1995). Review of the book *Geen andere goden: Christelijk geloof in gesprek met boeddhisme, hindoeïsme en islam*, H.M. Vroom, 1993, 9024280850. *Nederlands Theologisch Tijdschrift*, 49(3), 248-249.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Preprint

H.M. Vroom, *Geen andere goden; Christelijk geloof in gesprek met boeddhisme, hindoeïsme en islam* (Interacties: publikaties over levensbeschouwing, wetenschap en samenleving onder redactie van het Bezinningscentrum van de Vrije Universiteit), Kampen, Kok, 1993; 154 pp., hfl.34,90, ISBN 9024280850.

In zijn eerdere studie *Religies en de waarheid* is de Amsterdamse (VU) godsdienstwijsgeer Henk Vroom diepgaand ingegaan op het waarheidsbegrip in de grote religieuze tradities. Hij onthield zich toen bewust van een oordeel over wat waar is in de verschillende tradities. Door zijn eerdere studie is prof. Vroom echter bij uitstek gekwalificeerd om zich ook over deze vraag uit te laten, en daarom heeft hij er goed aan gedaan om zich hierover alsnog uit te laten. In dit nieuwe boek levert Vroom als christen een bijdrage aan het gesprek met boeddhisten, hindoes en moslims. Vrooms positie komt uiteindelijk hierop neer, dat hij enerzijds erkent dat deze andere religies waarheid bevatten, en dat het christendom in zijn historisch en cultureel bepaalde vorm niet beter is dan zij. Anderzijds stelt hij echter toch, dat 'voorzover mensen werkelijk geloven in de God die zich aan Israël heeft geopenbaard en die in Jezus Christus mens is geworden, en zich door de Geest van God in hun leven laten leiden,' christelijk geloof 'beter is dan ander geloof' (141). De door Vroom verdedigde positie en de argumenten voor die positie kunnen mij niet altijd overtuigen. Ik geef een voorbeeld. Vroom stelt ook de vraag of alle religies dezelfde God aanbidden (130). In antwoord op deze vraag geeft Vroom vier eigenschappen; als een wezen die eigenschappen heeft erkent Vroom dat het om de God gaat die ook in het christendom aanbeden wordt. Die vier eigenschappen zijn : (1) scheppend (schepper van de wereld), (2) willend, (3) doelstellend en (4) persoonlijk (131). Zo komt Vroom tot de conclusie dat weliswaar niet alle godsdiensten dezelfde God aanbidden, maar dat sommige dit wel doen; christenen aanbidden dezelfde God als moslims. Mijn bezwaar is het volgende. Met de term 'God' kan men een functie bedoelen (bv. 'schepper van hemel en aarde') maar ook de functionaris die deze functie vervult (bv. JHWH); hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor de aanduiding 'koningin der Nederlanden' (vgl. 85). Analoog aan dit onderscheid kan men onderscheiden tussen twee soorten van identiteit: functionele identiteit en persoonlijke identiteit. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat een buitenlander een volstrekt verkeerd beeld heeft van onze vorstin, en zich haar voorstelt als een volslanke engelstalige dame met een zwarte huidskleur en wit haar, die ook karakterologisch zeer van koningin Beatrix verschilt. Als ik nu met deze buitenlander over de koningin der Nederlanden zou spreken, zouden wij het over dezelfde hebben? Het antwoord is: ja en nee. Ja, wij hebben het over een persoon met dezelfde functionele identiteit; dit maakt het mij in principe mogelijk mijn gesprekspartner te overtuigen dat hij zich een verkeerd beeld van dezelfde persoon gevormd heeft. En nee, wij hebben het niet over een persoon met dezelfde persoonlijke identiteit; wij hebben het over twee verschillende individuen, en verschillen van mening over de vraag welke van deze beide monarch der Nederlanden is. Zo is het ook met de vraag of verschillende religies dezelfde god aanbidden. Voor het garanderen van functionele identiteit heeft men wellicht al voldoende aan één van de door Vroom genoemde eigenschappen: Schepper van hemel en aarde. Om te bepalen of de persoonlijke identiteit van de intentionele objecten van verschillende religies gelijk is, zijn de door Vroom genoemde eigenschappen echter onvoldoende specifiek. Zij laten bijvoorbeeld in het midden of een god volmaakt goed of liefdevol is. Hier stuiten wij op de vraag wat essentieel is voor ons beeld van God; dat is een vraag die ook afgezien van de dialoog met andere religies van groot gewicht is. Het is de niet geringe verdienste van het nieuwe boek van Vroom dat het uitdaagt tot nadenken en discussiëren over deze en dergelijke vragen, en dat in een vorm die ook voor een geïnteresseerd gemeentelijk toegankelijk is.

Marcel Sarot

(643 woorden)